

Den kloge mentor

Af Paul Otto Brunstad
Dr.theol og forsker, knyttet til Det norske Feltpræstkorps

Hvad kendetegner den kloge mentor? Det spørgsmål skal vi beskæftige os med på de følgende sider. I arbejdet med at forstå den kloge mentors egenskaber, vil vi trække to forskellige aspekter ind, et aktuelt og et historisk. Det aktuelle perspektiv synliggør den kulturelle situation, mentoringen skal ske indenfor. Det, at være en klog mentor, er ikke en statisk størrelse. Mentoren skal, ud over at kende sin egen tradition og historie, også være opdateret på sin egen samtids specielle kendetegn. Skal mentoren med sin merviden og erfaring give relevant og aktuel hjælp til adepten, må mentoren vide noget om den verden, adepten lever i. *Adept* er den tekniske term, som bruges om en person, der søger mentoring.

I tillæg til de samtidsaktuelle rammebetingelser må vi også sige noget om klogskabens og mentoringens egenart. Her bliver det historiske perspektiv vigtigt. Begrebet klogskab står i en længere idéhistorisk tradition og vil vise sig som et nyttigt supplement til forståelsen af de egenskaber, som kræves af en god mentor.

Mentoring i mødet med tidens individualisme

Først nogle samtidsaktuelle refleksioner. Et kendetegn ved vores tid er en enorm stigning, når det gælder behovet for

forskellige typer vejledning, coaching og mentoring. I de sidste år er der vokset en hel industri i tilknytning til denne tematik frem. Det er i dag muligt at købe sig en coach til de fleste områder i livet. Der findes eksperter på alt fra samliv og dyrehold, til børneopdragelse og indretning af lejligheder. Der er snart ikke noget område i livet, hvor der ikke findes en eller anden, som tilbyder sig som coach.

Der er naturligt nok mange penge i dette marked. Det gør, at ikke alle, som opererer i dette felt, nødvendigvis er lige seriøse. Dette er nok et tiltagende problem for seriøse aktører med formel kompetance, hvad enten det nu er inden for coaching eller mentoring. Inden for næringslivet, idrætsverdenen og underholdningsbranchen synes efterspørgselen efter seriøs coaching at være specielt stort; men også inden for privatslivets rammer synes markedet at være i vækst. Hvordan skal vi forstå denne udvikling? Hvilken lærdom kan vi trække ud af det, der sker på dette område?

Et afgørende element, som ikke siger alt, men som alligevel kan forklare noget af den øgede interesse for dette område, er at finde i den stadig tiltagende *individualisering* i samfundet. Den kulturelle og sociale frigørelse for enkeltmennesket har sine omkostninger. Prisen kan ofte være

isolation og ensomhed. Valgfriheden med hensyn til uddannelse og job er næsten grænseløs. Dette enorme udbud findes, uden at der på samme tid findes nogen, som kan give råd og hjælp i de mange valg, man stilles til ansvar for. I tillæg til de ydre valg, skal den enkelte også skabe sin egen identitet.

I dette krævende arbejde er mange af de normale støttepiller i en sådan dannelsesproces forsvundet. Slægtens eller familiens traditioner eller konventioner gav, trods sine begrænsninger, alligevel unge mennesker en vigtig tryghed og støtte. Inden for de rammer, som fandtes, kunne tid og kræfter bruges i mødet med ydre udfordringer. Noget som i sig selv gav både lærdom og indsigt, samt en oplevelse af mestring og kontrol over eget liv. Karakter og identitet blev formet, mere i mødet med krævende udfordringer i hverdagslivet, end gennem en passiv refleksion over ens egen person. På en måde var livet nok for unge mennesker vanskeligere før, og man havde

heller ikke så mange muligheder som i dag. Alligevel var det på enkelte områder sikkert lettere.

Det tilrettelagte liv

Og dog, individualiseringen er kun én side af udviklingen. Der sker på samme tid en modsat udvikling, nemlig en drejning i retning af *standardisering* og *disciplinering* af hele uddannelsesforløbet. Den pædagogiske omsorg og opdragelsesprojektet har gennem nutidig forskning og kortlægingsarbejde lavet et omfattende system, hvor alle skal igennem de samme fagplaner og udviklingsmål. Dette forløb begynder i børnehaven og slutter en gang i tyverne, når man står nyuddannet med et eksamensbevis fra en uddannelsesinstitution. Så at sige hver dag af den unges liv har været tilrettelagt og udformet af betalte omsorgs- og læringsspecialister. I tillæg har fritiden været fyldt op med fritids- og underholdningstilbud, udformet og formidlet af konsumsamfundets specialister på de

unges behov og længsler.

Det, der derimod ikke har været lagt vægt på, er at udvikle børn og unges evner til at være alene med sig selv. Den ikke-formålsrettede leg, den inaktive og ikke-måltrettede aktivitet er snart helt væk. Enhver tid og enhver aktivitet skal tjene et formål og skal kunne evalueres eller kontrolleres i forhold til opsatte udviklingsmål. Størstedelen af leg og læring er instrumentel og er foregået i nærkontakt med voksne, som planlægger det hele. Disse negative sider ved den pædagogiske hverdag bliver ekstra tydelige, når denne generation strømmer ind på universiteter og andre uddannelsesinstitutioner. Her er der et påtrængende krav fra studenterne om, at studiet skal være planlagt ned til mindste detalje og en klar forventning om, at alle skal bidrage med at gøre deres hverdag lettest mulig, uden unødige forsinkelser eller frustrationer. Al undervisning skal helst være eksamensrelevant, ellers er den ikke interessant.

Individualisme og overregulering skaber utryghed

Alt i alt: I et samfund, som ønsker at smykke sig med festord som frihed, pluralisme og tolerance, synes det ikke, som om nogen generation før os har været igennem en så omfattende standardiserings- og disciplineringsproces som den, der nu står på tærsklen til et selvstændigt arbejds- og familieliv. Dermed aner vi noget af baggrunden for det øgede behov for vejledning og mentoring. Mennesker, som i den grad er disciplineret og kontrolleret af et statsligt opdragelsessystem, er på mange måder blevet opdraget til hjælpeløshed og afhængighed. En overreguleret barndom og opvækst har ikke givet rum for at udvikle en tryk og selvstændig personlighed, stærk nok til at tåle en verden, som

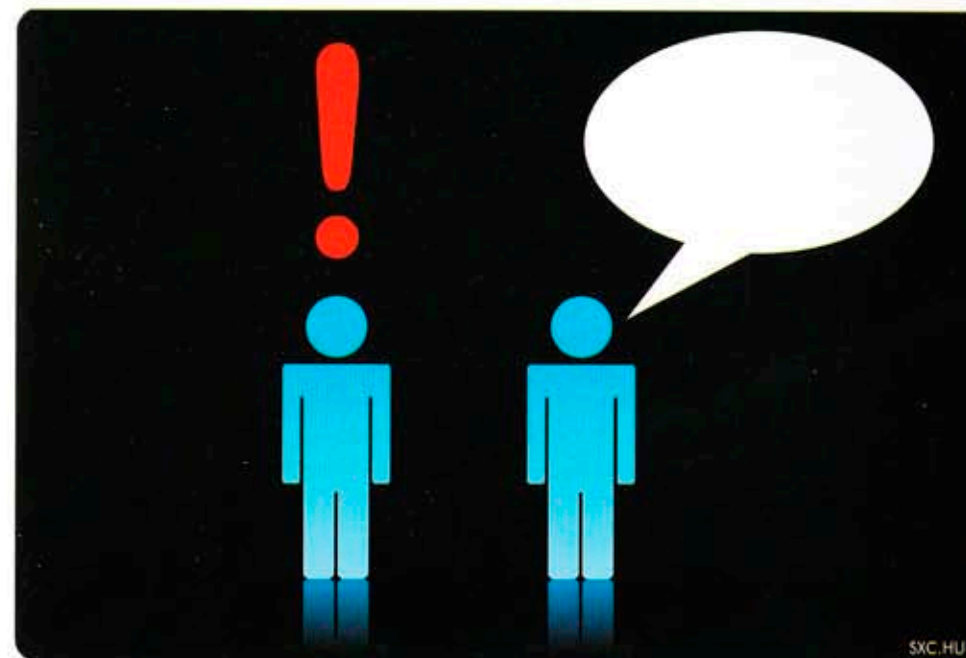
man aldrig helt får under kontrol.

Når så familierelationerne for mange også har været problematiske, kan man ikke undres over, at et komplekst og uoverskueligt arbejdsliv og et lige så krævende privatliv, skaber behov for nye eksperter, som kan lægge livet til rette for dem. Man kan ikke forvente, at en generation, som er opdraget af betalte eksperter, der har detaljereguleret hver dag af deres liv, pludselig en dag skal fremstå som trygge og selvstændige mennesker med en veludviklet moralsk dømmekraft, en legende fantasi og med en uendelig trang til selv at skabe deres eget liv.

Dette er en side af vores samfund, som en mentor gør klogt i at lægge sig på sinde. Dersom mentor-arbejdet skal bidrage til andet end at fastholde andre mennesker i deres hjælpeløshed, kræver det øget bevidsthed. Ubevidst mentoring, uden syn for den kulturelle situation, kan gøre mere skade end gavn for de mennesker, man forsøger at hjælpe. Vi vil derfor komme tilbage til disse rammebetingelser og deres betydning for mentoringen senere i denne artikel. Først skal vi foretage en lille afklarende runde i forhold til to centrale begreber, nemlig mentoring i forhold til coaching.

Mentor contra coach

Et stadigt tilbagevendende spørgsmål inden for det felt, vi nu bevæger os i, er forskellen på at være mentor og coach. Der findes ingen autoritativ definition, som gør, at spørgsmålet kan afklares på en endegyldig måde. Dette gør da også, at begreberne ofte bruges om hinanden. Det, nogle hævder er coaching, forstår andre som mentoring, og omvendt. Det, der beskrives som mentoring, kunne lige så godt være sagt om coaching. Alligevel kan det i arbejdet med at beskrive den kloge

mentor være nødvendigt at gøre et forsøg på nogle enkle distinktioner.

En forskel mellem mentor og coach er efter min mening *tidsperspektivet*. Coachen synes at have mere tidsbegrænsede opgaver for øje. Det kan være personlige udfordringer i privatlivet, i jobsammenhæng eller i forbindelse med idrætspræstationer. At formulere konkrete mål samt lægge en handlingsplan for at nå disse mål, vil være noget af det, en coach vil kunne give hjælp til. Til dette hører også et bevidst fokus på bestemte præstationer, som skal opnås, måske i forbindelse med en bestemt begivenhed eller hændelse et stykke frem i tiden. Målet er at øge præstationsevnerne for på den måde at opnå bedre resultater.

Mentoring har i forhold til disse aspekter en noget anden karakter. I en mentorrelation vil tidsperspektivet ofte være længere. Der er ikke i samme grad fokus

på en bestemt opgave eller at opnå et bestemt mål. Derfor vil man heller ikke kunne udarbejde en bestemt agenda for samtalerne. Mentoring er mere omfattende og indebærer større grad af involvering over tid. Forholdet mellem mentor og adept vil også ofte være præget af en gensidig læringsproces. Mentor giver af sig selv og er selv delagtig i den pågående proces. Selv om en coach også er delagtig i adeptens aktiviteter, tænkes mentor nok at være mere personligt involveret.

Desuden vil samtalerne som sagt have en mere omfattende karakter. Det er ikke en bestemt præstation eller færdighed, som skal fremmes, men snarere det, vi kunne kalde hjælp til generel *livsmestring*. Til dette billede hører også, at mentor er en formidler af en kulturs tro og erfaringer i et historisk perspektiv samt holdninger og værdier, som mentor selv har forsøgt at realisere i sit eget liv.

Dette udspringer af mentorbegrebets litterære forankring, som vi kender det fra Homers mægtige epos *Odyseen*. Før Odysseus skulle rejse i krig med sit mandskab, overlod han til sin gamle ven Mentor at tage sig af sin søn Telemakos, der ville være faderløs, så længe Odysseus var i krig. Derfor skulle Mentor sørge for, at Telemakos fik den opdragelse, som var nødvendig for et kongsemne eller en prins, som i fremtiden skulle fungere som leder for folket. I dette lå der, at prinsen skulle have en indføring i de traditioner og fortællinger, som fandtes i folkets historie.

Dette element genkender vi fra nordisk sagalitteratur og fra den jødiske visdomslitteratur i Det gamle Testamente. I forskellige middelalderskrifter som *Kongsspeilet* og *Håvamål*, er det præcis en sådan formidling, der står i centrum. En ældre person hjælper et yngre menneske til at se gode og onde sammenhænge og strukturer i livet. Igennem samtalen lærer den yngre et sprog, som gør ham i stand til at tolke hverdagens begivenheder og fænomener.

Mentoring er en form for sprogskabelse, hvor sproget bliver en nøgle til forståelse af forskellige sider ved livet. Et aspekt, som mærkes i disse skrifers indhold, er arven fra antikken og den kristne kirkes dydslære. Her gives en indføring i de klassiske dyder som klogskab, mod, retfærdighed og selvbesindelse, samt farene som lå i dødsynder som hovmod, misundelse, frådseri, grådighed, ladhed osv. I alt dette ser vi, at målet for det hele er en hjælp til selvhjælp, en hjælp til at mestre livet i en større og mere uoverskuelig sammenhæng.

Ordet *livsmestring* kan derfor være en god nøgle til at forstå en af mentoringens vigtigste opgaver. Spørgsmålet, som så rejser sig, er, hvordan dette på bedst mulig måde kan ske. Mentoring er krævende og fordrer modenhed og klogskab fra mentors

side. Jeg vil derfor i det følgende sætte søgelyset på en del forhold, som jeg mener kendetegner den kloge mentor. Før vi ser på disse forskellige egenskaber, skal vi sige nogle ord om klogskab mere generelt.

Klogskabens egenart

Et centralt element i klogskaben, sådan som vi kender den fra antikkens og kirkens historie, er, at den er situationsbestemt. Klogskab rummer derfor noget mere end det at være teknisk og teoretisk god til noget. At være god til noget er vigtigt, men ikke tilstrækkeligt. Den kloge har også en god praktisk skønsomhed og en veludviklet vurderingsevne, hvilket gør, at den kloge også kan tackle overraskende situationer. Man har en ro og tryghed, som gør, at man ikke bliver handlingslammet, selv om planerne og systemet ikke fungerer, som de skal.

En sådan holdning gør, at overraskelser, kaos og uorden kan udnyttes som en ny og kreativ mulighed. Den kloge er i stand til at se muligheder i de fleste situationer og – ikke mindst – i de fleste personer. På den måde vil en klog person også være bærer af en håbsdimension. Den kloges blik standser ikke ved det, som er problemet eller hindringen, nej, den kloge har evnen til at forestille sig løsninger, som ikke er synlige nu; men som alligevel kan realiseres. Den kloge er bærer af et ukueligt håb, kombineret med fantasi eller imagination.

Vi forstår umiddelbart, hvor berigende en sådan holdning vil være for en, som skal hjælpe andre mennesker. En klog mentor ser muligheder, som adepten ikke selv kan se. Ofte har vi brug for andres blik for at blive klar over vores egne resurser. Mentor er et klogt menneske med et skabende og kreativt blik, som er til stede i øjeblikket, i samtalen, i situationen. Selv om samtaleteknikker er vigtige, er fokus ikke på

teknikken, men på personen.

Klogskab kendetegnes videre ved at være *øjeblikkets kunst*. Det betyder, at den kloge har forståelse for, hvornår tiden er moden til at handle eller til at lade være med at handle. Det sidste er ofte lige så vigtigt som det første. På græsk bruges ordet *kairos* for at betegne dette tidsaspekt. Som mange vil vide, betyder *kairos* den modne

tid, den belejlige tid, den rette tid for at gøre noget. Jesus siger ofte, at hans tid endnu ikke er kommet. Da er det netop dette græske ord, der bruges. Jesus var klog, han vidste, at ventetiden var vigtig. Han måtte vente til tiden var inde, før han gjorde det, han skulle gøre.

Det hører også med til den kloge mentors iboende egenskaber. Han eller hun ved, hvornår det er vigtigt at sige noget, men også, hvornår det er vigtig at tie.

Stilhed er ofte de vigtigste og mest afgørende øjeblikke i enhver samtale. Den kloge mentor ved, hvad det vil sige at begrænse sig, holde sig tilbage, lade den anden få lov til at stå frem med sine ting. En mentor, som ikke har forståelse for vekslingen mellem aktiv deltagelse og

et passivt nærvær, vil hurtigt komme til at fylde hele rummet, hele samtalen med sine egne ting. En uklog mentor tager for meget plads. Der bliver ikke noget frirum tilbage til adepten at vokse og udvikle sig i. Dette leder os over til det næste punkt i beskrivelsen af den kloge mentor, nemlig det at forstå mentor som en *nomade*. I denne sammenligning ligger megen livsvisdom gemt for den, som skal hjælpe andre.

Den kloge mentor som nomade

Ole Fogh Kirkeby knytter i en af sine bøger *nomade*begrebet til det at være en god vejleder. Heri ligger et vigtig memento for en klog mentor. Hvad kendetegner nomadens liv? Nomaden er altid i bevægelse og bliver aldrig fastboende på det sted, han befinder sig. Nomaden ved, at der er andre, som ejer stedet og grunden. Han er bare på besøg for en kortere periode, så må han drage videre. Sporene, han sætter, er flygtige; snart er der ingen, som finder dem igen. Nomaden låner sine

færdigheder, sine kræfter og sit instinkt til stedet, og samtidig giver stedet det fra sig, som kan berige nomaden. Det er i det gode samspil med omgivelserne, nomaden lever sit liv. Derfor er nomaden intenst tilstede i situationen på det sted, han til enhver tid befinder sig.

Nomadens ser endvidere muligheder, som den fastboende måske er holdt op med at se. Det nomadiske blik er et skabende blik, som ved at udnytte stedets fordele. Fantasi og skaberkraft er egenskaber, som sikrer overlevelse og videre eksistens. Alt må udnyttes, alt har muligheder i sig. Da nomaden kun har det allermest nødvendige udstyr til livet med sig, må det, han har brug for til livets ophold, findes på stedet, hvor han er. Da nomaden på den måde lever i et konstruktivt vekselspil med omgivelserne, kræves en ydmyg holdning. En dag er nomaden tilbage på det samme sted igen. Skal dette blive et godt møde, skal forrige møde have været præget af respekt og ydmyghed. På denne måde

oparbejdes tillid fra omgivelserne. Tilliden bliver en garanti for, at han ønskes velkommen tilbage. Plyndring, udnyttelse og udbytning vil undergrave den nødvendige respekt, som nomaden har brug for til at kunne leve godt og trygt sammen med de mennesker, han er omgivet af.

Vi ser umiddelbart vigtige forbindelseslinier til det, vi her søger efter, nemlig det, som kan synliggøre, hvad en klog mentor er for noget. Nomaden og mentoren har mange ting fælles, ikke mindst dette, at man aldrig kan gøre en anden eller en andens mands ejendom til sin egen. Mentor er altid på besøg i den andens liv og kan aldrig blive fastboende. Mentoring har altid som mål at sætte den anden i frihed. Den anden kan aldrig blive mentors trofæ eller bevis på egen dygtighed. Den nomadiske mentor giver af sig selv for derefter at slippe den anden.

Knytter vi an til de aktuelle aspekter ved vores kultur, som vi indledningsvis begyndte med, ser vi, hvor vigtigt dette er. Dersom dagens opvoksede slægt er afhængig af eksperter på alle livets områder og ikke vover at give slip på disse, må et af mentors mål være at hjælpe den anden til selvstændighed. Det betyder, at mentor ikke kun skal yde støtte og hjælp, men også modstand. Mentor skal drage videre for på den måde at styrke adeptens sjælelige muskulatur og knoglebygning, karakterstyrke og integritet.

Bliver man siddende på mentors skød, sker der på ny en opdragelse til hjælpeløshed og handlingslammelse. Mentor er altid i udkanten af lejrbalet. Det er fra denne noget distancerede position, at det sande nærvær kan udspille sig og få betydning. For mange i vores tid vil det være fristende at tvinge mentor til at blive fastboende, til at være nær hele tiden. Det går ikke. En mentor kan godt forblive mentor gennem

et helt liv, men mentoringen skal altid have dette bevægelige ved sig. Nærhed fordrer distance. Som nomade kan man altid komme tilbage. Muligheden for at komme tilbage ligger gemt i en holdning præget af ærefrygt og fortrolighed.

Der begynder at aftegne sig en del vigtige elementer i det billede, vi her forsøger at tegne af den kloge mentor; men endnu er vi ikke i mål. Jeg vil ved hjælp af Thomas Aquinas, den store middelaldersteolog, som levede i 1200-tallet, hente nogle momenter frem, som yderligere hjælper os til at se, hvad der kendetegner en god og klog mentor. Thomas har nemlig formuleret tre centrale kendetegn på det, han kalder et klogt menneske. Jeg vil anvende disse for tydeligere at sige noget om, hvilke holdninger en klog mentor bør søge at udvikle i praksis. I denne sammenhæng vælger jeg at tage udgangspunkt i de latinske termer, Thomas selv bruger, nemlig *memoria*, *docilitas* og *solertia*.

Memoria

Memoria betyder hukommelse. Vægten hos Thomas ligger her på, at den kloge husker sandt om fortiden. Det gælder om at tale sandt og ikke tilsløre og pynte på det, som er sket. Ved at leve sandt i forhold til det, som er sket, vil man bedre kunne tackle fremtiden. Det er det, der ligger i udtrykket *at blive klog af skade*. Kloge mennesker har alle gjort deres fejltrin. De har oplevet fald og nederlag, men samtidig har de altid levet i erkendelsen og bekendelsen af deres svaghed. Med en sådan holdning kan ens fejltrin blive til nytte både for en selv og andre. I denne åbenhed forøges evnen til at gøre ting bedre i fremtiden. Man lærer af sine fejl. Dette er et kendt princip inden for både skibs- og luftfart. Ved at piloter og andre mennesker i ansvarsfulde stillinger fortæller sandt om

næsten-ulykker og fejltrin, de selv har begået, vil man på sigt kunne lære sig at håndtere sådanne situationer bedre i fremtiden. "Det er ved at falde, man lærer at gå," hedder det.

Den kloge mentor husker sandt om sit eget liv. Dermed kan han også hjælpe andre til at tackle deres problemer og nederlag. Den kloge mentor er den sårede hjælper. Den, som selv har fået hjælp og vejledning i vanskelige tider, kan bruge den samme hjælp til at hjælpe andre.

Og dog, det er ikke alt. Ud over at huske sandt om sit eget liv, vil det også være klogt at fastholde det kollektive minde om en fælles fortid, et fælles ophav. Dette gælder ikke mindst for en troende mentor. Troens grund, sådan som vi finder den i Bibelen, vil gennem en levende hukommelse være en værdifuld kilde til kundskab og indsigt om menneskelivet. I en tid, hvor

psykologien mere og mere bestemmer, hvordan vi skal samtale med mennesker, er det vigtigt at huske troens lærdom som en vigtig resurse. I fastholdelse af troens grund, ligger også muligheden for tilgivelse, forsoning og oprejsning i et guddommeligt perspektiv.

Selv om mentoring ikke er det samme som sjælesorg, vil sjælesorg alligevel kunne være et vigtigt element i en del samtaler. Igen gælder det, at den kloge mentor skal være forberedt på det meste. Nogle gange må man måske stoppe det, som er defineret som mentoring og lede adepten, hvis vedkommende ønsker det, videre ind i sjælesorgens rum. Her ser vi, hvordan den kloge kan se situationen an og gøre de rigtige ting til rette tid. I alt dette hører en god hukommelse naturligt med. Det gælder hele tiden om at være agtpågivende og nærværende i situationen. Det leder os over til det andet kendetegn, som Thomas fremhæver.

Docilitas

Udtrykket betegner en slags ydmyg lærevillighed. Grunden til, at en sådan holdning er vigtig, er, at ingen mennesker kan forstå alt. Dertil er de fleste spørgsmål og mennesker for komplekse og sammensatte. Ved at lytte til andre, kan man alligevel få mere indsigt, end man kunne finde alene. I mentoring er denne ydmyge og lærevillige holdning helt afgørende. Den spejler noget af nomadens ydmyge holdning til sine omgivelser. Nomaden lever i samspil med sine omgivelser. Da gælder det om at være lydør og lærevillig. En selvgod og egoistisk holdning vil være en stor hindring for at lære noget nyt. Det er adepten, som er specialist på sit eget liv. Uanset hvor meget mentor kan og har læst, vil han aldrig kunne kende den anden, som den anden kender sig selv.

Docilitas minder os om, hvor vigtigt det er at kunne lytte, før man taler. Uanset hvor længe man har arbejdet i faget, uanset hvor mange samtaler man har bag sig, så gælder det, at hver samtale er et nyt møde med et unikt menneske. Den mentor, som glemmer det, vil ikke kunne hjælpe den anden. Her står særligt den dygtige mester i en farlig position. Lang erfaring er ikke altid det beste. Det kan gøre én forudindtaget og selvgod. Begge dele vil hindre mentor i at være en nomade i nuet, et menneske, som lever i vekselvirkningen med den anden. Den, som har hørt det meste før, og som mener, at det går an at bruge gamle løsninger i alle situationer, har mistet klogskabens nødvendige skønsomhed og situationsbevidsthed. Det leder os over til den tredje og sidste holdning, som ifølge Thomas kendetegner den kloge.

Solertia

Solertia betyder opfindsomhed. Den udtrykker en egenskab, som vi har nævnt tidligere, nemlig evnen til at se løsninger i situationer, som ellers ser helt låste ud. For en mentor er dette en meget vigtig egenskab, ikke mindst en egenskab, som er nyttig at lære videre. Mentor skal gennem sine samtaler opmuntre adepten til at tage sin egen fantasi og forestillingsevne i brug. Det gælder om at udfordre de legende, nysgerrige og afprøvende egenskaber hos den anden. Under denne tilgang ligger håbet om og troen på, at ting kan ændre sig. Man er ikke bare et hjælpeløst offer for sine omgivelser. Ved selv at blive et handlende subjekt, ved selv at blive en aktør i eget liv, bliver det spændende at udforske mulighederne i de mest komplekse og kaotiske situationer. Der, hvor der er en vilje, vil der ofte også findes en vej. Man er sjældent nærmere en dør, end når man føler, at man har mødt muren. De

fleste døre er nemlig monteret i mure.

Solertia minder os om, at vi aldrig må give op. Kaos og krise er underligt nok vigtige vækstområder for mennesker. Det at have en klog mentor som følgesvend i sådanne situationer, uden at mentor overtager ansvaret eller dominerer på andre måder, vil være til utrolig hjælp for et menneske. Her kan uselvstændige og usikre mennesker netop i usikre perioder komme styrket ud af prøvelser og modgang. Igen fordrer dette noget af nomadens nærvær, noget af klogskabens tilbageholdenhed, noget af evnen til at sætte andre i frihed og lade andre tage ansvar i deres eget liv.

Kloge mentorer for den opvoksende slægt

For at summere op: Til sidst har vi nu set, hvordan tre centrale begreber fra kirkens historie har bidraget til at udfylde billedet af den kloge mentor. Vi har også set, at disse på en god måde peger i samme retning som nomade-metaforen. I en tid som vores, hvor der er et stort behov for nogen, som kan hjælpe til med at finde ud af livet, må vi være sindige og ædru. Det går galt, hvis vi ukritisk går ind på dette marked. Da kan man nemt komme til at fastholde mennesker i en slags tillært hjælpeløshed.

I modsat fald med bevidsthed om, hvad der kræves af en klog mentor, kan tiden være åben for, at man kan hjælpe mennesker til frihed og ny frimodighed. Kampen for at mestre livet er ikke altid lige let, mange slider og har tunge timer, ikke mindst unge mennesker. For alle disse vil en klog mentor være en vigtig hjælper.

Mit håb er, at denne lille gennemgang måske kan anspore og opmuntre nogle til at blive det, de er kaldet til at være: Kluge mentorer for den opvoksende slægt.